

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 211/2012-73

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť JUDr. P. H., L., zastúpeného obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., L., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľ'a Mgr. Ivana Fiačana, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 204/2011 z 5. januára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 81/2010 z 15. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. H. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 81/2010 z 15. marca 2011 p o r u š e n é b o l o .
2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 81/2010 z 15. marca 2011 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je p o v i n n ý uhradiť JUDr. P. H. trovy právneho zastúpenia v sume 323,52 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu obchodnej spoločnosti F., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti JUDr. P. H. vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2012 faxom doručená a písomným podaním doručeným 26. marca 2012 doplnená sťažnosť JUDr. P. H., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., L., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa Mgr. I. F., PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 204/2012 z 5. januára 2011 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 81/2010 z 15. marca 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

Sťažovateľ bol ako odporca účastníkom konania vedeného Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 207/2003. «Žalobou na Okresnom súde... sa navrhovateľ domáhal ochrany osobnosti tak, aby súd uložil sťažovateľovi... verejne sa ospravedlniť pred sudcami a administratívnymi pracovníkmi Okresného súdu Žilina presne určeným textom a... žiadal, aby sťažovateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu z titulu nemajetkovej ujmy sumu 6.638,78 eur. Navrhovateľ... návrh... odôvodnil skutočnosťou, že sťažovateľ vo funkcii predsedu okresného súdu použil výraz „chrapúň“ na pracovnej

porade Okresného súdu v Žiline dňa 07. 05. 2002 a tým zasiahol do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, do jeho práva na občiansku česť a dôstojnosť.»

Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 207/2003-307 zo 14. mája 2010 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 500 € a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým návrhu vyhovel, podal sťažovateľ 2. júna 2010 odvolanie. O odvolaní sťažovateľa bolo rozhodnuté rozsudkom krajského súdu tak, že rozsudok vo výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi 1 500 € potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 31. mája 2011 dovolanie, ktoré odôvodnil tým, „... že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., keďže sťažovateľovi sa postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom /§ 241 ods. 2 písm. a) v spojení s § 237 písm. f) O. s. p./ a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci /§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p./.

Sťažovateľ videl odňatie možnosti konať pred súdom v zásade v dvoch smeroch, a to, že sa odvolací súd (porušovateľ 2/) vôbec nezaoberal meritom odvolania, nevysporiadal sa s odvolacími dôvodmi, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, a ďalej, že súd prvého stupňa nevykonal navrhované dokazovanie a tento nedostatok v konaní a rozhodnutí súdu prvého stupňa nebol zhojený ani v odvolacom konaní.“.

Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Sťažovateľ poukazuje na to, že podľa najvyššieho súdu „... dovolanie nie je procesne prípustné, keďže dovolanie je prípustné len proti rozsudkom uvedeným v § 238 O. s. p., a sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku, ktorý nie je uvedený... § 238 O. s. p... ak je rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný a arbitrárny, nejde o odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p., ale nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá len inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p... sťažovateľom vytykána nesprávnosť (nepreskúmateľnosť) nezakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., a preto ani prípustnosť dovolania podľa tohto

ustanovenia.... mal za to, že postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f) O. s. p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodňala možnosť konať pred súdom... uviedol, že sťažovateľom tvrdená neúplnosť a nesprávnosť skutkových zistení (zapríčinená okrem iného aj zámenou vyjadrení dvoch sudkýň) môže zakladať tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.) a vadu takejto povahy možno uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní... nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní... ale... samo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá prípustnosť dovolania... nejde o vadu konania uvedenú v § 237 O. s. p., a keďže sťažovateľom bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol... podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych názorov. Z uvedených dôvodov dospel... k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie sťažovateľa procesne neprípustné.“.

Podľa sťažovateľa rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu „... bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu, právo na spravodlivý proces, právo na prístup k dovolaciemu súdu a právo na účinný opravný prostriedok zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ďalej v článku 6 ods. 1 Dohovoru... a článku 13 Dohovoru“.

Uznesenie najvyššieho súdu považuje sťažovateľ „... za prísne formalizované a vydané bez ohľadu na skutkové a právne okolnosti danej právnej veci“ a je toho názoru, že najvyšší súd «... nesprávne vyložil, že k odňatiu možnosti konať pred súdom nedošlo...

Tým, že... nesprávne vyložil, že v konaní a rozhodnutí odvolacieho súdu šlo o tzv. inú vadu konania, a nie o odňatie možnosti konať pred súdom... odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a tým porušil... uvedené práva sťažovateľa.

Sťažovateľ videl odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom v... dvoch smeroch, a to:

a) odvolací súd sa vôbec nezaoberal meritom odvolania, nevysporiadal sa s odvolacími dôvodmi, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne,

b) súd prvého stupňa nevykonal navrhované dokazovanie a tento nedostatok v konaní a rozhodnutí súdu prvého stupňa nebol zhojený ani v odvolacom konaní.

ad. a)

Okresný súd... rozhodnutie odôvodnil tým, že Dohoda o urovnaní zo dňa 23. 05. 2008 (ďalej len „Dohoda o urovnaní“), uzatvorená medzi navrhovateľom a sťažovateľom, je neplatná, keďže navrhovateľ sa svojim prejavom vôle vzdal práva, na ktoré nemohol v čase uzavretia Dohody o urovnaní pomýšľať, lebo jeho návrh bol skorším právoplatným rozhodnutím súdu zamietnutý. Zároveň prvostupňový súd priznal navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1.500,00 eur.

Sťažovateľ v odvolaní... vytykal... rozsudku pochybenia... v otázke právneho posúdenia platnosti Dohody o urovnaní... a... poukazoval na nedostatočne vykonané dokazovanie, resp. na nevykonané dokazovanie (výsluch svedkyne JUDr. J. U.), ohľadom určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy priznanej navrhovateľovi a na arbitrárnosť tejto časti rozsudku, keďže z neho nie je zrejmé z akých skutočností prvostupňový súd vychádzal a akými úvahami sa riadil, keď priznal navrhovateľovi predmetnú nemajetkovú ujmu vo výške 1.500,00 eur. Uvedené skutočnosti boli predmetom odvolania sťažovateľa proti rozsudku prvostupňového súdu a teda mali byť predmetom preskúmavania odvolacím súdom.».

Sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu: «... rozhodnutie odôvodnil tým, že nárok navrhovateľa je dôvodný, keďže došlo k zásahu do jeho osobnostných práv a výška náhrady nemajetkovej ujmy je adekvátne uskutočnenému zásahu. Odvolací súd sa pritom vôbec nezaoberal meritom odvolania, keďže o odvolacom dôvode sťažovateľa, ktorým bolo nesprávne právne posúdenie Dohody o urovnaní prvostupňovým súdom, odvolací súd nekonal a nerozhodoval. K právnej skutočnosti – k Dohode o urovnaní – ktorá mala za následok zánik nárokov navrhovateľa (ak vôbec nejaké navrhovateľovi vznikli) vyslovil odvolací súd iba záver o jej neplatnosti z dôvodu, že nárokov na súdnu ochranu sa nemožno vzdať... Prvostupňový súd vo svojom rozsudku však videl neplatnosť Dohody o urovnaní v iných dôvodoch, než o akých konal a rozhodol

odvolací súd a na základe týchto dôvodov prvostupňový súd žalobe navrhovateľa aj vyhovel. Práve nesprávnosť právneho posúdenia a dôvodov neplatnosti Dohody o urovnaní prvostupňovým súdom namietal sťažovateľ vo svojom odvolaní a teda tieto odvolacie námietky mali byť predmetom preskúmania odvolacím súdom...

Odvolací súd sa týmto právnym záverom prvostupňového súdu nezaoberal, čím sa... vôbec nezaoberal meritom odvolania a svoj potvrdzujúci rozsudok založil na skutočnostiach, ktoré neboli predmetom odvolania. V takomto postupe odvolacieho súdu a následne na ňom založenom rozhodnutí vidí sťažovateľ pochybenie odvolacieho súdu majúce za následok odňatie možnosti sťažovateľa konať pred odvolacím súdom, keďže sťažovateľovi bolo postupom odvolacieho súdu odňaté právo na preskúmanie záverov, ktoré sťažovateľ rozsudku súdu prvého stupňa vytýkal. Zároveň došlo takýmto postupom odvolacieho súdu aj k porušeniu princípu rovnosti účastníkov konania a jeho dvojinštančnosti, keďže odvolacie námietky sťažovateľa, ktoré navyiac vymedzili samotný rámec odvolacieho konania, zostali pochybením súdu v neprospech sťažovateľa, avšak v prospech navrhovateľa, neprejednané.

Aj v časti, v ktorej odvolací súd dospel k záveru, že Dohodou o urovnaní sa „navrhovateľ nemohol platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu porušeného práva na ochranu osobnosti“... je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný, arbitrárny. Odvolací súd síce uviedol, že „v záujme zachovania vyššieho princípu ochrany základných ľudských práv“ nie je možné stotožniť sa s tvrdením sťažovateľa, že nárok navrhovateľa Dohodou o urovnaní zanikol, avšak tieto svoje „právne závery“ bližšie neodôvodnil. Odvolací súd vôbec neuviedol s ktorým (kogentným) ustanovením ktorého zákona by Dohoda o urovnaní mala byť v rozpore. Pritom sťažovateľ sa k obdobnému tvrdeniu žalobcu podrobne vyjadril na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 23. 04. 2010... a na tieto svoje vyjadrenia sťažovateľ poukázal aj v odvolaní zo dňa 02. 06. 2010. Napriek tejto argumentácii sťažovateľa sa odvolací súd s touto nevysporiadal a z odôvodnenia rozsudku nemožno vyčítať, z akých skutkových a právnych záverov odvolací súd vychádza, keď tvrdí že navrhovateľ sa nemohol platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu.

ad. b)

Sťažovateľ taktiež namietal v odvolaní proti... rozsudku prvostupňového súdu... nedostatočne a nespoľahlivo zistený skutkový stav veci... uvádzal, že právo na náhradu

nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká len v prípade, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti (§ 13 ods. 2 OZ). Na takúto závažnosť zásahu neboli v konaní pred prvostupňovým súdom vykonané žiadne dôkazy. Vyjadrenia sťažovateľa sa uskutočnili na porade sudcov, bezprostrednými „prijímateľmi“ takýchto tvrdení bol okruh osôb prítomných na takejto porade a len tieto osoby môžu hodnoverne vypovedať o tom, za akých okolností a do akej miery vnímali zásah do žalobcových práv a či tento zásah bol takej intenzity, že prekročil „hranice“ porady. Navyše, na takúto závažnosť zásahu (ktorá má vplyv aj na výšku požadovanej peňažnej náhrady tak ako je ďalej uvedené) sťažovateľ na pojednávaní dňa 23. 04. 2010 pred súdom prvého stupňa navrhol vypočítať všetkých sudcov prítomných na porade, vrátane sudkyne JUDr. J. U., vo vzťahu ktorej sa navrhovateľ absolútne nevhodným spôsobom vyjadroval a ktorej sa sťažovateľ predmetným sporným „zásahom“ zastal. Tieto dôkazy však neboli zo strany prvostupňového súdu vôbec vykonané, pričom sa jednalo práve o dôkazy nevyhnutne potrebné na rozhodnutie o dôvodnosti nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy tak, ako to vyplýva z hypotézy citovanej právnej normy. Sťažovateľ opätovne zdôrazňuje, že pre určenie výšky peňažného zadosťučinenia stanovuje zákon taxatívne dve kritériá:

- závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy,*
- okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.*

Prvostupňový súd, ani odvolací súd nevykonali dôkazy navrhnuté sťažovateľom na zistenie týchto skutočností, preto súdy nemohli objektívne rozhodnúť o výške nemajetkovej ujmy, ktorú priznali navrhovateľovi. Odvolací súd napriek tomu vo svojom rozhodnutí potvrdil rozhodnutie o nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1.500,00 eur, hoci na takéto rozhodnutie neexistuje žiaden právny základ, keďže, ani v odvolacom konaní nebolo dokazovanie vo vzťahu k tomuto nároku navrhovateľa vykonané a teda nebolo zo strany navrhovateľa preukázané, že by bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti (§ 13 ods. 2 OZ).

Pokiaľ aj odvolací súd v závere napadnutého rozsudku (str. 10) uviedol, že vypočítanie sudcov prítomných na porade nie je namieste, nakoľko okolnosti za ktorých došlo k použitiu predmetného výrazu boli dostatočne zistené, tak k tomu sťažovateľ uvádza, že v konaní bolo zisťované a nesporné použitie tohto výrazu, avšak neboli vykonané dôkazy smerujúce k zisteniu, či bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť

v spoločnosti (viď dôvody vyššie). Ak odvolací súd v tejto časti napadnutého rozsudku uvádza, že sa „práve menovaná sudkyňa“ JUDr. U. mala v podaní o vysvetlení vyjadriť k tomuto zásahu, tak ide o zrejmy omyl odvolacieho súdu, pretože takto sa do tohto podania vyjadrovala JUDr. M. U., avšak sťažovateľ sa použitím predmetného výrazu vo vzťahu k navrhovateľovi zastal inej sudkyne a to JUDr. J. U. Táto sudkyňa a ani ostatní sudcovia prítomní na porade vo veci vypočutí neboli, hoci pre rozhodnutie v tejto veci (ak by sa súd zaoberal meritom veci) to bolo nevyhnutné.

Vzhľadom na uvedené je rozsudok odvolacieho súdu nielenže arbitrárny, ale nevykonaním dôkazov navrhnutých sťažovateľom odvolací súd odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a preukázať tak neodôvodnenosť nároku navrhovateľa.

Nevykonanie sťažovateľom opakovane navrhovaného vyššie uvedeného dôkazu, ktorý je rozhodný pre túto vec, zo strany súdu prvého stupňa, porušovateľa 2) a porušovateľa 1) predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom a je samotným dovolacím dôvodom.»

V závere sťažovateľ uviedol, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru malo dôjsť zo strany krajského súdu a najvyššieho súdu:

- „1./ nevykonaním navrhnutých dôkazov,
- 2./ založením právnych záverov na skutočnostiach, ku ktorých obsahu sa sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť,
- 3./ preberaním tvrdených motívov navrhovateľa za skutkové zistenia,
- 4./ nekritickým preberaním rozhodnutia Ústavného súdu do záverov rozhodnutí súdov,
- 5./ nevysporiadaním sa s argumentmi sťažovateľa v odvolaní,
- 6./ nereagovaním na zmenený skutkový stav po rozhodnutí Ústavného súdu.

Porušovateľ 1) vo vyššie uvedenom uznesení uviedol, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. a nie procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (odňatie možnosti konať pred súdom). Tento záver dovolacieho súdu je v rozpore s ustálenou judikatúrou. Sťažovateľ má za to, že nepreskúmateľnosť (arbitrárnosť) rozhodnutia súdu je vadou konania, ktorá odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Postup porušovateľa 1) a jeho uznesenie zo dňa 05. 01. 2012 teda majú za následok, že sťažovateľovi bolo odopreté právo na prístup k dovolaciemu súdu, právo na to, aby vec mohla byť dovolacím súdom riadne prejednaná, keďže dovolanie v tejto veci je prípustné. Tým bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ktoré zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie – v tomto prípade nepripustenie dovolania (nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 6/03 z 13. 3. 2003). Porušovateľ 1) sa zároveň dopustil voči sťažovateľovi porušenia zákazu odmietnutia spravodlivosti (denegatio iustitiae).

Taktiež týmto rozhodnutím porušovateľa 1) bolo odopreté právo sťažovateľa na spravodlivé prerokovanie veci dovolacím súdom a na účinný opravný prostriedok (dovolanie) v zmysle čl. 13 Dohovoru. Ak O. s. p. takýto opravný prostriedok pripúšťa a porušovateľ svojím postupom a rozhodnutím takýto opravný prostriedok fakticky neumožní (tým že ho odmietne ako neprípustný) je porušené aj toto základné právo sťažovateľa.

So všetkými námietkami sťažovateľa, týkajúcimi sa nezákonného procesného postupu (a následne rozhodnutia vo veci samej) súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sa mal dovolací súd vysporiadať, nakoľko aj všeobecné súdy majú povinnosť strážiť nielen zákonnosť ale aj ústavnosť konania, ale keďže tento dovolanie odmietol (nepripustil) porušil tiež právo na súdnu ochranu sťažovateľa.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo 204/2011 zo dňa 05. 01. 2012 a Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 19Co 81/2010 zo dňa 15. 03. 2011, boli porušené základné práva sťažovateľa JUDr. P. H... podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.). Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo 204/2011 zo dňa 05. 01.

2012 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 19Co 81/2010 zo dňa 15. 03. 2011 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na nové konanie a rozhodnutie.“

Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 211/2012-18 z 9. mája 2012 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril krajský súd listom sp. zn. Spr. 10087/2012 z 12. júna 2012 a predseda najvyššieho súdu listom č. k. KP 4/2012-32 z 2. júna 2012.

Z vyjadrenia krajského súdu vyplýva: «Jedným z prostriedkov ochrany osobnosti je primerané zadostučinenie – satisfakcia. Ide o špecifickú formu odstránenie následkov neoprávneným zásahom, spočívajúcu spravidla vo výslovnom odvolaní zásahu, pokiaľ možno tým istým spôsobom, akým sa uskutočnil zásah, resp. v ospravedlnení sa oprávnenému, spravidla takým istým spôsobom, akým sa uskutočnil zásah, prípadne iným primeraným spôsobom, ak ten istý spôsob neprichádza do úvahy, alebo je nevhodný.

Ďalším prostriedkom ochrany osobnosti je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Občiansky zákonník umožňuje domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade, pokiaľ by nebolo postačujúce zadostučinenie najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Výška takejto nemajetkovej ujmy sa určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Kritérium na jej priznanie Občiansky zákonník stanovuje veľmi všeobecne s tým, že súd vždy podľa voľného sudcovského uváženia prihliadne na všetky detaily a okolnosti, ku ktorým k neoprávnenému zásahu došlo.

Prvostupňový súd v prejednávannej veci sa náležite riadil vyššie uvedeným, preto vo veci aj správne rozhodol. Aj odvolací súd je toho názoru, že v prejednávanom prípade boli splnené zákonné podmienky na priznanie ochrany osobnosti navrhovateľa z dôvodu, že odporca v 1. rade ako predstaviteľ štátnej správy súdu vo funkcii predsedu okresného súdu použitím výrazu „chrapúň“ na pracovnej porade Okresného súdu v Žiline dňa 07. 05. 2002 zasiahol do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, do jeho práva na občiansku česť a dôstojnosť. Správne konštatuje súd prvého stupňa aj to, že prípadné zadostučinenie

vo forme ospravedlnenia sa pred pracovným kolektívom by nebolo postačujúce a nie je možné ho ani zrealizovať, nakoľko sa podstatne zmenili okolnosti. Navrhovateľovi preto vznikol nárok na priznanie finančného zadosťučinenia. Pri výške náhrady nemajetkovej ujmy prvostupňový súd správne vychádzal z okolností, za ktorých k porušeniu došlo. Výsluchom svedkov mal preukázané, že v spoločnosti osôb, v okruhu ktorých sa navrhovateľ pohybuje, či už v práci alebo vo voľnom čase, sa o použití výrazu „chrapúň“ hovorilo, diskutovalo určité obdobie. Vedomosť o tom bola zaznamenávaná vo verejnosti, v meste, v ktorom navrhovateľ žije, čím došlo k zníženiu jeho vážnosti a dôstojnosti i mimo úzkeho pracovného kolektívu, a to v značne nad bežnú mieru. Aj odvolací súd je toho názoru, že súdom prvého stupňa priznaná výška nemajetkového zadosťučinenia v rozsahu 1 500 Eur je v prejednávanom prípade dôvodná.

Odvolací súd dodáva, že predpokladom vzniku práva na nemajetkovú ujmu je preukázanie, že zásah do osobnostných práv mal skutočne za následok zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere. Pričom Občiansky zákonník neustanovuje ani maximálnu a ani minimálnu hranicu pre určenie výšky zadosťučinenia. Preto v tejto súvislosti súd musí vždy sledovať cieľ, dosiahnuť s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, zodpovedajúce zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy na osobnosti postihnutej fyzickej osoby.

Odvolací súd preto v celom rozsahu sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v prejednávanom prípade vyhodnotiac všetky vyššie uvedené zákonom stanovené podmienky, bola výška nemajetkovej ujmy v rozsahu 1 500 Eur správne priznaná.

S poukazom na ust. § 135 ods. 1 druhá veta O. s. p., podľa ktorého súd je okrem iného, viazaný rozhodnutím ústavného súdu, ktoré sa týka základných ľudských práv a slobôd, všeobecné súdy v prejednávannej veci sú viazané nálezom Ústavného súdu SR č. III. ÚS 196/08-28 zo dňa 14. 10. 2008, ktorým bolo vyslovené, okrem iného, že základné právo JUDr. P. P. podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co 301/2007 zo dňa 06. 03. 2008 porušené bolo.

Z uvedeného tak okresný súd, ako aj krajský súd musel jednoznačne vychádzať, (lebo v zmysle ust. § 135 ods. 1 druhá veta O. s. p. je tým viazaný). Na veci nemohlo zmeniť nič ani to, že účastníci konania dňa 23. 05. 2008 podpísali „dohodu o urovnaní“, ktorou sa navrhovateľ „mal vzdať všetkých svojich nárokov v súvislosti s uvedeným konaním, a to

nárokov vyplývajúcich z ochrany osobnosti, a to nárokov negatívnych, reštitučných a satisfakčných nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako aj nárokov na náhradu všetkých trov konania. Navrhovateľ sa mal zaviazat' vziať späť návrhy na začatie konania vo všetkých sporoch.“

Odvolací súd k uvedenému dodáva, že vzhľadom na viazanosť súdu nálezom Ústavného súdu SR o porušení základných ľudských práv a slobôd, ktorým je viazaný, vychádzal z toho, že navrhovateľ sa nemohol platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu porušeného práva na ochranu osobnosti, preto nemohla byť v tomto smere platne uzavretá žiadna dohoda medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade. Z čl. 46 Ústavy SR jednoznačne vyplýva, že každému je dané právo na súdnu ochranu. Týmto článkom Ústavy SR je garantované právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. V záujme zachovania vyššieho princípu ochrany základných ľudských práv, o ktorých v prejednávacom prípade už rozhodol aj Ústavný súd SR, nie je možné stotožniť sa s tvrdením odvolateľa, že nárok navrhovateľa „dohodou o urovnaní“ zo dňa 23. 05. 2008 zanikol.»

Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol: „Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Cdo 204/2011 z 5. januára 2012 odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu, že smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný (dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa). Najvyšší súd skúmal prípustnosť dovolania v danej veci a dospel k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa žiadnu z možností prípustnosti dovolania podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku. Následne sa sústredil na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku a s prihliadnutím na obsah dovolania sa osobitne zaoberal vadou konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (odňatie možnosti účastníka konať pred súdom).

Najvyšší súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a odmietol dovolanie ako neprípustné – nemohol teda pristúpiť meritórnemu posudzovaniu rozhodnutí nižších súdov a zaoberať sa otázkou, či boli alebo neboli splnené podmienky pre zrušenie týchto rozhodnutí.

Najvyšší súd uskutočnil výklad ustanovení zákona o prípustnosti dovolania v súlade s vlastnou judikatúrou (pozri napr. stranu 7, prvý odsek uznesenia) pričom vzal do úvahy aj ústavný aspekt danej veci (pozri stranu 6, posledný odsek uznesenia).

Na záver je však treba dodať, že v súčasnej dobe sa niektoré senáty najvyššieho súdu vo svojej rozhodovacej činnosti odchyľili od právneho názoru vyjadreného v rozsudku najvyššieho súdu uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 111/1998 (na ktorý odkazuje aj namietané uznesenie). Otázka, či nepreskúmateľnosť namietaného súdneho rozhodnutia zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. nie je v súčasnosti posudzovaná senátmi najvyššieho súdu jednotne. Založenie prípustnosti dovolania na základe nepreskúmateľnosti namietaného rozhodnutia je otázkou subjektívnou a závisí od konkrétnych okolností jednotlivého prípadu. Posudzovanie prípustnosti dovolania by však nemalo závisieť od subjektívnych okolností, ale výlučne od objektívnych okolností.

Rozhodnutie ústavného súdu v danej veci bude preto pre rozhodovaciu prax najvyššieho súdu nanajvýš prospešným judikátom. “

Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniam krajského súdu a predsedu najvyššieho súdu v liste z 20. júla 2012 uviedol: «Súd prvého stupňa – Okresný súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 11C/207/2003-307 zo dňa 14. 5. 2010 (v novom konaní, po zrušení svojho predchádzajúceho – zamietavého rozsudku nadriadeným súdom) čiastočne vyhovel žalobe žalobcu a uložil žalovanému (sťažovateľovi) povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.500,00 eur. V tomto novom konaní pred súdom prvého stupňa bola, okrem pôvodných sporných otázok, sporná aj otázka novo zisteného skutkového stavu veci, keďže medzi účastníkmi došlo dňa 23. 5. 2008 k uzavretiu Dohody o urovnaní, predmetom ktorej bol aj nárok žalobcu uplatňovaný v tomto konaní. Súd prvého stupňa žalobe žalobcu čiastočne vyhovel, keď ustálil, že Dohoda o urovnaní je v rozpore s ustanovením § 585 ods. 1 Občianskeho zákonníka (súd usúdil, že išlo o právo žalobcu, na ktoré nemohol pomýšľať) a teda podľa § 39 OZ neplatná.

Na základe odvolania žalovaného (sťažovateľa) zo dňa 2. 6. 2010 rozhodol Krajský súd v Prešove už citovaným rozsudkom zo dňa 15. 3. 2011 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil. Na odvoláciu námietku sťažovateľa týkajúcu sa

absolútne nesprávnej aplikácie ustanovenia § 585 ods. 1 OZ súdom prvého stupňa (str. 3 až 5 odvolania zo dňa 2. 6. 2010) Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, žiadnym spôsobom v predmetnom rozsudku nereagoval, práve naopak, rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil z úplne iných dôvodov. Odvolací súd takto dospel k záveru, že Dohodou o urovnaní sa „navrhovateľ nemohol platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu porušeného práva na ochranu osobnosti“ a ďalej že sa s tvrdením sťažovateľa, že nárok navrhovateľa zanikol, nemožno stotožniť „, v záujme zachovania vyššieho princípu ochrany základných ľudských práv“ (str. 9, piaty a šiesty odsek rozsudku z 15. 3. 2011).

Odvolací súd tieto svoje „právne závery“ bližšie neodôvodnil. Odvolací súd vôbec neuviedol s ktorým (kogentným) ustanovením ktorého zákona by Dohoda o urovnaní mala byť v rozpore. Odvolací súd vôbec nerozlišoval medzi základnými teoreticko-právnymi pojmami, akými sú právo a z neho vyplývajúci resp. vzniknutý nárok. Treba zdôrazniť, že žalobca sa svojim prejavom vôle v Dohode o urovnaní nevzdal práva na ochranu osobnosti, keďže toto je právom, ktoré patrí každému jednotlivcovi, je nepremlčateľné a nezrušiteľné a už vôbec sa žalobca nevzdal práva na súdnu ochranu, ktoré sa systematicky zaraďuje medzi základné práva a slobody, ktoré sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Žalobca sa svojim prejavom vôle slobodne a vážne vzdal iba nárokov, ktoré z ním tvrdeného zásahu žalobcovi vznikli. Z týchto dôvodov je rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný, nelogický a arbitrárny.

Je evidentné, že Krajský súd v Prešove tieto skutočnosti nerozlišuje, keďže ani vo vyjadrení zo dňa 12. 6. 2012 na ne žiadnym spôsobom nereaguje. Súd len de facto prepísal svoje pôvodné „právne závery“ z rozsudku zo dňa 15. 3. 2011.

Absolútne rozhodnou skutočnosťou je, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal ani s ďalšou odvolacou námietkou sťažovateľa, a to že súd prvého stupňa nevykonal potrebné dokazovanie (najmä na preukázanie závažnosti zásahu, čo má vplyv aj na výšku požadovanej nemajetkovej ujmy), keďže neakceptoval návrhy žalovaného (sťažovateľa) na vykonanie dokazovania – výsluchu svedkov – výsluchu všetkých sudcov prítomných na porade, na ktorej malo dôjsť k spornému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, vrátane sudkyne JUDr. J. U., vo vzťahu ku ktorej sa žalobca absolútne nevhodným spôsobom vyjadroval a ktorej sa žalovaný predmetným sporným „zásahom“ zastal (naproti

tomu súd akceptoval všetky návrhy žalobcu na vykonanie dokazovania, vrátane žalobcom navrhovaných svedkov).

Odvolací súd sa s touto odvolacou námietkou vysporiadal zjavne neodôvodnene až arbitrárne, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné. Odvolací súd v tejto časti rozsudku len uviedol, že sa „práve menovaná sudkyňa“ JUDr. U. mala v podaní o vysvetlení vyjadriť k spornému zásahu, pričom išlo o zrejmy omyl odvolacieho súdu, pretože takto sa do tohto podania vyjadrovala JUDr. M. U., avšak žalovaný sa použitím predmetného výrazu vo vzťahu k žalobcovi zastal inej sudkyne a to JUDr. J. U. Táto sudkyňa a ani ostatní sudcovia prítomní na porade vo veci vypočutí neboli, hoci pre rozhodnutie v tejto veci (ak by sa súd zaoberal meritom veci) to bolo nevyhnutné. Tým, že boli vypočutí len svedkovia, ktorých navrhol žalobca, a neboli vypočutí svedkovia navrhovaní sťažovateľom (hoci nejde o zjavne nerozhodné dokazovanie), došlo k zjavnej nerovnováhe v postavení účastníkov konania a tým porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

3. Vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky:

K vyjadreniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. KP 4/2012-32 zo dňa 2. 7. 2012 sa sťažovateľ vyjadruje takto:

Sám Najvyšší súd v tomto vyjadrení pripúšťa, že otázka prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. v prípade, ak je dovolaním namietaná nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, je v súčasnosti senátmi najvyššieho súdu posudzovaná nejednotne.

V dovolacom konaní sťažovateľ však nenamietal len samotnú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ale aj skutočnosť, že sa mu postupom súdov odňala možnosť konať pred súdom, keď súdy nevykonali potrebné dokazovanie výsluchom navrhovaných svedkov. Odvolací súd pritom v rozsudku zo dňa 15. 3. 2011 vôbec nedôvodil, že takéto dokazovanie je nadbytočné alebo s vecou nesúvisiace, ale v dôsledku zrejmeho omylu v zámene mien navrhovaných svedkov ustálil, že navrhovaná sudkyňa sa už k veci vyjadrila.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia sťažovateľ aj naďalej považuje za dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Z dôvodov ústavnej sťažnosti je zrejme, že sťažovateľovi bola postupom súdov odňatá možnosť konať pred súdom o takých sporných otázkach, ktorý bol predmetom preskúmavania, keďže súdy vždy konali a rozhodovali na základe iných dôvodov, než boli namietané.

Nie je možné od sťažovateľa spravodlivo žiadať, aby akceptoval rozhodnutie odvolacieho súdu, že žalobca sa nemohol platne vzdať „práva na súdnu ochranu“ (keď zjavne odvolací súd nerozlišoval medzi právom na súdnu ochranu a nárokom vzniknutým z porušenia práva na ochranu osobnosti) keď na druhej strane musí „akceptovať“, že Najvyšší súd SR posudzuje prípustnosť dovolania rôzne. Nie je možné tiež akceptovať, že vo veci boli vydané/vynesené tri rôzne rozhodnutia (súdu prvého stupňa, odvolacieho súdu, dovolacieho súdu), ktorých dôvody vôbec nie sú konzistentné, minimálne v dvoch stupňoch, bez toho, aby vzájomné rozpory ktorýkoľvek súd odstránil.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom pre poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (mutatis mutandis II. ÚS 4/94), ak každé rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (mutatis mutandis II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavit' jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré

preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská boli povinní dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd a krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektovali, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné opravné prostriedky pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Ústavný súd z obsahu sťažnosti, k nej pripojených listinných dôkazov, ako aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 207/2003 zistil, že žalobca sa žalobou okrem iného domáhal voči sťažovateľovi ochrany osobnosti tak, že navrhol, aby súd uložil sťažovateľovi verejne sa ospravedlniť pred sudcami a administratívnymi pracovníkmi Okresného súdu Žilina, a ďalej žiadal, aby bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť mu z titulu nemajetkovej ujmy sumu 6 638,78 €. V priebehu konania zobral žalobca žalobu v časti, ktorou sa domáhal ospravedlnenia späť. Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 207/2003-179 z 10. augusta 2007 konanie v časti, ktorou sa žalobca domáhal ospravedlnenia, zastavil a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 207/2003-179 z 10. augusta 2007 rozhodol na základe odvolania podaného žalobcom Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 19 Co 301/2007-224 zo 6. marca 2008 tak, že rozsudok potvrdil. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 301/2007-224 zo 6. marca 2008 napadol sťažnosťou na ústavnom súde žalobca. O sťažnosti rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 196/08-28 zo 14. októbra 2008 (ďalej len „nálež ústavného súdu“) tak, že vyslovil, že Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 19 Co 301/2007-224 zo 6. marca 2008 porušil základné právo žalobcu podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, rozsudok zrušil a prikázal Krajskému súdu v Trenčíne vo veci ďalej konať.

Žalobca a sťažovateľ uzatvorili 23. mája 2008 dohodu o urovnaní, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Účastníci tejto dohody sa dohodli, že účinnosťou tejto dohody zanikajú všetky nároky žalobcu voči žalovanému uplatňované v Sporoch a to najmä, no nielen:

- nároky vyplývajúce z ochrany žalobcovej osobnosti a to nároky negatívne, reštitučné a satisfakčné a nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a*
- nároky na náhradu všetkých trov Sporov.*

Zároveň sa touto dohodou žalobca zaväzuje pri podpise tejto dohody vziať späť návrhy na začatie konania vo všetkých Sporoch, pričom sa týmto výslovne vzdáva nárokov na náhradu trov konania týchto Sporov a tieto si nebude uplatňovať. Žalobca sa touto dohodou zároveň výslovne vzdáva všetkých trov konania v spore...“

Po zrušení rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 301/2007-224 zo 6. marca 2008 vo veci opätovne rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením č. k. 5 Co 157/2009-276 z 10. novembra 2009 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 207/2003-179 z 10. augusta 2007 a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 207/2003-307 zo 14. mája 2010. V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu sa uvádza: „Z vykonaného dokazovania bolo preukázané a ustálené, že konaním odporcu v prvom rade bolo zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, do jeho práva na občiansku česť a dôstojnosť, pričom nedošlo k účinnému ospravedlneniu sa, ktoré by bolo dostatočným morálnym zadosťučinením. Prípadné zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia sa pred pracovným kolektívom by nebolo postačujúce a takéto ospravedlnenie nie je možné zrealizovať, nakoľko sa podstatne zmenili okolnosti. Navrhovateľovi tak vznikol nárok na priznanie finančného zadosťučinenia. Pokiaľ ide o dohodu o urovnaní zo dňa 25. 03. 2008 uzavretú medzi navrhovateľom a odporcom v 3. rade súd v súlade s citovaným ustanovením má za to, že urovanie medzi účastníkmi sa nemohlo týkať práva (a jemu zodpovedajúcej povinnosti) na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je predmetom tohto konania. Navrhovateľ v dobe kedy bola zmluva o urovnaní uzavretá nemohol na toto právo pomýšľať, keďže jeho návrh bol právoplatným rozhodnutím súdu zamietnutý. V súlade s citovaným ustanovením právo na ktoré niektorý z účastníkov nemohol pomýšľať nemôže byť predmetom dohody o urovnaní a z tohto dôvodu je uzavretá dohoda v tejto časti pre rozpor so zákonom neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v pracovnom a spoločenskom prostredí navrhovateľa. Z výsluchu svedkov boli preukázané, že v spoločnosti osôb v okruhu ktorých sa navrhovateľ pohybuje či už v práci alebo vo voľnom čase sa o použití predmetného výrazu hovorilo, diskutovalo určité obdobie. Vedomosť o použití tohto výrazu bola zaznamenaná vo verejnosti v meste, v ktorom navrhovateľ žije, čím došlo k zníženiu jeho vážnosti a dôstojnosti i mimo úzkeho pracovného kolektívu značne nad bežnú mieru. Vypočutí svedkovia jednoznačne potvrdili, že tí, ktorí sa o jeho označení odporcom 1/ dozvedeli, toto jednoznačne odsúdili. Pri určení primeraného zadosťučinenia súd prihliadol i na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva

navrhovateľa došlo, keď išlo o reakciu na konanie samého navrhovateľa za existencie konfliktných vzťahov medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade. Pokiaľ ide o návrhy na doplnenie dokazovania výsluchom všetkých sudcov Okresného súdu Žilina prítomných na pracovnej porade dňa 07. 05. 2002, súd tieto výsluchy nevykonal, nakoľko mal za to, že okolnosti týkajúce sa použitia predmetného výrazu boli dostatočne preukázané.

Na základe uvedeného súd za účelom primeraného vyváženia a zmiernenia vzniknutej nemajetkovej ujmy priznal navrhovateľovi sumu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku... “

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. Rozsudok krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľa o porušení jeho práv je tvrdenie, že krajský súd ako súd odvolací sa vo svojom rozsudku nevysporiadal s námietkami obsiahnutými v odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu, a to námietkou nedostatočne zisteného skutkového stavu v dôsledku nevykonania dokazovania výsluchom JUDr. J. U., námietkou nesprávneho právneho posúdenia dohody o urovaní. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľ tiež v tom, že krajský súd odôvodnil svoj rozsudok skutočnosťami, ktoré neboli predmetom odvolania, a svoj právny záver, že navrhovateľ sa nemôže platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu porušeného práva na ochranu osobnosti, ničím neodôvodnil.

Sťažovateľ v relevantnej časti odvolania týkajúcej sa nevykonania dôkazu – výsluchu sudkyne JUDr. J. U. uviedol: *«Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká len v prípade, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti (§ 13 ods. 2 OZ). Na takúto závažnosť zásahu neboli v tomto konaní vykonané žiadne dôkazy. Výpovede svedkov H., O. a T. nemožno považovať, vzhľadom na*

ich obsah a s tým súvisiacu absurdnosť ich výpovedí, za určujúce. Vyjadrenia odporcu 1) sa uskutočnili na porade sudcov, bezprostrednými „prijímateľmi“ takýchto tvrdení bol okruh osôb prítomných na takejto porade a len tieto osoby môžu hodnoverne vypovedať o tom, za akých okolností a do akej miery vnímali zásah do navrhovateľových práv a či tento zásah bol takej intenzity, že prekročil „hranice“ porady, a to najmä z toho dôvodu, že prevažne ide o sudcov, ktorí dennodenne riešia obdobné prípady a posudzujú ich nielen vo vzťahu medzi spornými stranami ale aj vo vzťahu k tretím osobám.

Na takúto závažnosť zásahu (ktorá má vplyv aj na výšku požadovanej peňažnej náhrady tak ako je ďalej uvedené) odporca 1) na pojednávaní dňa 23. 4. 2010 navrhol vypočítať všetkých sudcov prítomných na porade, vrátane JUDr. J. U., vo vzťahu ktorej sa navrhovateľ absolútne nevhodným spôsobom vyjadroval a ktorej sa odporca predmetným sporným „zásahom“ zastal. Tieto dôkazy neboli zo strany súdu vykonané, preto súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku vychádzal z nedostatočne a nespoľahlivo zisteného skutkového stavu veci.

Ako bolo už uvedené, pre určenie výšky peňažného zadosťučinenia sudcom stanovuje zákon taxatívne dve kritériá:

- závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy,*
- okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.*

Tým, že súd prvého stupňa nevykonal dôkazy navrhnuté odporcom 1) na zistenie týchto skutočností, vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci (§ 205 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Preto súd nemohol objektívne rozhodnúť o výške nemajetkovej ujmy, ktorú priznal navrhovateľovi. Táto skutočnosť vyplýva aj z toho, že v tejto časti je napadnutý rozsudok absolútne neodôvodnený, nie je z neho zrejmé z akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa riadil, keď priznal navrhovateľovi predmetnú nemajetkovú ujmu vo výške 1.500,00 eur.»

Krajský súd na túto odvoláciu námietku v odôvodnení svojho rozsudku reagoval takto: «Ani ďalšia odvolacia námietka, že neboli vypočítaní podľa návrhu všetci sudcovia prítomní na porade, v predmetnom konaní nie je namieste. Okolnosti, za ktorých došlo k použitiu výrazu „chrapiún“ v konaní boli dostatočne zistené. Ak odvolateľ poukazuje na to, že navrhovateľ sa mal vo vzťahu k JUDr. U. vyjadrovať nevhodným spôsobom, na čo

odporca v I. rade reagoval sporným zásahom je treba uviesť, že práve menovaná sudkyňa v súvislosti s predmetom konania uviedla do podania o vysvetlení, ktoré je súčasťou vyšetrovacieho spisu ČVS ORP-667/OPP/V-2002 Okresnej prokuratúry v Žiline, že odporca bez akéhokoľvek dôvodu označil vulgárnou nadávkou „chrapúň“ navrhovateľa, čo v nej vzbudilo pohoršenie, lebo pracuje viac ako 20 rokov v justícii a ešte sa nestretla s takýmto správaním. Uvedený výraz bol použitý s plným vedomím, so zámerom uraziť a znevažiť navrhovateľa pred celým kolektívom, pričom navrhovateľ nezadal žiadnu, príčinu k takémuto prejavu.»

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Vo vzťahu k všeobecným súdom ústavný súd nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania

(m. m. I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999).

Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

Podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESLP (pozri napr. rozsudok García Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd pri rozhodovaní v predmetnej veci nepostupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z citovaného ustanovenia § 157 ods. 2

OSP a relevantnej judikatúry ESLP, ktorou je pri svojom rozhodovaní tiež nespochybniteľne viazaný.

Dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 OSP).

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že použitie predmetného výrazu na adresu žalobcu bolo vyvolané výrokmí na adresu JUDr. J. U., ide vo veci sťažovateľa o jednu z rozhodujúcich okolností, za ktorej k porušeniu práva na ochranu osobnosti malo dôjsť a na ktorú musí súd

prihliadať pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto okolnosť však predmetom dokazovania v dôsledku neakceptovania sťažovateľovho návrhu na vykonanie dôkazu nebola, a to napriek tomu, že povinnosť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadať na okolnosti, za akých k porušeniu práv došlo, vyplýva aj z nálezů ústavného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na nasledovnú časť odôvodnenia nálezů ústavného súdu: „*V konaniach o ochranu osobnosti má fyzická osoba v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti, či vážnosti v spoločnosti. Pri určení jej výšky prihliada všeobecný súd hlavne na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých k porušeniu jeho práv došlo.*

Posúdenie týchto okolností ponecháva na úvahu súdu, ktorá však nemôže byť bezbrehá, ale musí spočívať na logických a legitímnych faktoch. Je nepochybné, že mantinely, v rámci ktorých by sa mala pohybovať takáto úvaha súdu, musia byť istým spôsobom dané, pričom táto ich danosť je závislá od individuality každého prípadu a zároveň musí byť podmienená dôvodmi, na ktorých sa priznanie zakladá. Podstatná je jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky. Na základe toho potom všeobecný súd rozhodne o návrhu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práv a v odôvodnení svojho rozhodnutia predstavi dôvody, ktoré ho k vyslovenému záveru viedli.“

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento sa uvedenou odvolacou námietkou sťažovateľa vôbec nevysporiadal (nemožno akceptovať tvrdenie krajského súdu, že odvolacia námietka sťažovateľa týkajúca sa nevypočutia JUDr. J. U. nie je namieste, keď si krajský súd neuvedomil, že sťažovateľ navrhuje výsluch JUDr. J. U., a nie JUDr. M. U., na ktorej výpoveď krajský súd v rozsudku odkazuje). Podľa názoru ústavného súdu išlo v okolnostiach prípadu o návrh na vykonanie dôkazu, ktorým by sa zistili okolnosti, za ktorých k porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobcu došlo a z ktorého je povinný súd v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri určovaní sumy náhrady nemajetkovej ujmy vychádzať. Ústavný súd tiež poznamenáva, že ak vo veci neboli vypočutí sudcovia, ktorí boli bezprostrednými prijímateľmi slov, ktoré použil sťažovateľ na adresu žalobcu, nemohli byť okolnosti použitia predmetného výrazu dostatočne preukázané.

Zároveň je potrebné uviesť, že takýto dôkaz môže mať vplyv na samotné rozhodnutie o tom, či sťažovateľ zasiahol do práva žalobcu na ochranu osobnosti. Bolo preto nevyhnutné, aby sa odvolací súd s touto námietkou v odôvodnení rozsudku krajského súdu primeraným spôsobom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal.

Vzhľadom na uvedené je potrebné absenciu argumentácie krajského súdu v tomto smere považovať za prejav arbitrárnosti a porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že krajský súd sa nezaoberal jeho námietkou nesprávneho právneho posúdenia dohody o urovaní okresným súdom, a k námietke, že krajský súd odôvodnil svoj rozsudok skutočnosťami, ktoré neboli predmetom odvolania, a svoj právny záver, že navrhovateľ sa nemôže platne vzdať svojho nároku na súdnu ochranu porušeného práva na ochranu osobnosti, ničím neodôvodnil, ústavný súd konštatuje, že pri svojom rozhodovaní sa riadi princípom minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Po zrušení rozsudku krajského súdu bude mať sťažovateľ možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom a prípadne aj okresným súdom uplatniť svoju argumentáciu týkajúcu sa platnosti, resp. neplatnosti dohody o urovaní.

Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd porušením základného a iného práva sťažovateľa už uvedeným postupom a rozsudkom krajského súdu nezaoberal.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej judikatúry vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie,

ktoré nie je napravitel'ne alebo odstránitel'ne činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky zo zásady možnosti preskúmania len meritórnych právoplatných rozhodnutí, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky je však navyše aj to, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ale zároveň aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa podľa 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP ako procesne neprípustné a meritom veci sa vôbec nezaoberal. V danom prípade uznesenie najvyššieho súdu nie je rozhodnutím spôsobilým zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, pretože k náprave jeho prípadných negatívnych dôsledkov dochádza zásahom ústavného súdu proti rozsudku krajského súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, nevyhovel.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň zrušiť tento rozsudok podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie pre účely jej opätovného prerokovania a rozhodnutia v odvolacom konaní.

V ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2012 v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov spolu v sume 323,52 €, čo zodpovedá tarifnej odmene za 2 úkony právnej pomoci po 254,34 € (prevzatie a príprava a spisanie sťažnosti) a 2-krát paušálna náhrada hotových výdavkov po 7,63 €, t. j. spolu odmena 269,60 €, a 20 % daň z pridanej hodnoty 53,92 € (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013